

raad voor cultuur
raad voor cultuur
raad voor cultuur

R.J. Schimmelpennincklaan 3
postbus 61243
2506 AE Den Haag
telefoon +31(0)70 310 66 86
fax +31(0)70 361 47 27
e-mail cultuur@cultuur.nl
www.cultuur.nl

De Staatssecretaris van Onderwijs,
Cultuur en Wetenschap
p/a de Algemene Rijksarchivaris
Postbus 90520
2509 LM 's-Gravenhage

datum: **- 4 NOV. 2004**
uw kenmerk: C/S/04/1494
uw brief van: 13 juli 2004
ons kenmerk: arc-2004.01583/2

onderwerp: ontwerp-selectielijst archiefbescheiden over de periode vanaf 1945 op het beleidsterrein *Brandweezorg, rampenbestrijding en crisisbeheersing* voor de zorgdrager de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Zeer geachte mevrouw Van der Laan,

1. In uw hierboven vermelde brief vraagt u de Raad voor Cultuur advies over de ontwerp-selectielijst op het beleidsterrein *Brandweezorg, rampenbestrijding en crisisbeheersing* over de periode vanaf 1945 die de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties in zijn hoedanigheid van zorgdrager in de zin van de Archiefwet 1995 wil doen vaststellen.

In uw brief verzocht u de Raad om binnen drie maanden advies uit te brengen.

De Raad heeft door de drukte tijdens de cultuurnota-advisering wat werkachterstand opgelopen in zijn archiefwettelijke uitvoeringstaken. Dit advies is daarom enkele weken te laat. De Raad verontschuldigt zich hiervoor en biedt u bij deze zijn bevindingen¹ aan.

2. De Raad heeft de ontwerp-lijst in eerste instantie aan procedurele en vervolgens aan inhoudelijke aspecten getoetst. Zijn belangrijkste bevindingen worden in respectievelijk de paragrafen 4 en 5 uitgewerkt. De Raad adviseert u deze selectielijst vast te stellen voor de periode vanaf 1945, met inachtneming van de in dit advies gemaakte opmerkingen.

De in uw adviesaanvraag gestelde specifieke vragen worden in de paragrafen 3, 4 en 5 van dit advies beantwoord.

---

¹ Dit advies is voorbereid door de Bijzondere Commissie Archieven van de Raad.

3. *Toetsing van procedurele aspecten*

§ 3.1. *Ontwerp-lijst*

Deze ontwerp-lijst is tot stand gekomen overeenkomstig de methode, die uitgaat van een analyse, beschrijving en waardering van handelingen van de (rijks-) overheid, de zogenaamde Methode Institutioneel Onderzoek. Aan het ontwerp is een onderzoek vooraf gegaan, waarvan verslag is gedaan in het rapport *Van Proactie tot nazorg. Een institutioneel onderzoek naar het deelbeleidsterrein brandweezorg, rampenbestrijding en crisisbeheersing vanaf 1952* (Den Haag 1998, PIVOT-rapport nr. 49).

Bij de archiefbewerking aan de hand van de selectielijst *Brandweezorg, rampenbestrijding en crisisbeheersing* zoals die in 1999 is vastgesteld, zijn tekortkomingen van die lijst aan het licht gekomen. Op basis van de bevindingen van de bewerkers is de lijst geactualiseerd. Veel aanpassingen betreffen eenvoudige en niet-inhoudelijke wijzigingen zoals de aanpassing van de periodisering van handelingen. Ook zijn er enkele nieuwe handelingen geformuleerd. De ontwerp-lijst is bedoeld als aanvullend en corrigerend ten opzichte van de oorspronkelijke selectielijst. Die wordt dan ook slechts gedeeltelijk ingetrokken, namelijk alleen voor wat betreft de handelingen die in gewijzigde vorm zijn opgenomen in de onderhavige ontwerp-lijst.

§ 3.2. *Driehoeksoverleg*

Bij uw adviesaanvraag was tevens gevoegd een exemplaar van het verslag betreffende het zogenaamde driehoeksoverleg, waarin, zoals voorgeschreven in artikel 3 van het Archiefbesluit 1995, ontwerp-selectielijsten tot stand komen.

Hieruit is de Raad gebleken, dat dit overleg voor alle aanvragende zorgdragers was samengesteld zoals artikel 3, eerste lid, van het Archiefbesluit 1995 voorschrijft. Al ten tijde van het driehoeksoverleg is een historicus uitgenodigd om als externe deskundige aan de voorbereiding van de ontwerp-lijst mee te werken.

§ 3.3. *Terinzagelegging*

De openbare terinzagelegging heeft, zoals uw adviesaanvraag vermeldt, niet geresulteerd in reacties.

4. *Toetsing van inhoudelijke aspecten*

Mede op grond van zijn hiervoor vermelde bevindingen heeft de Raad getracht zich een oordeel te vormen over de inhoudelijke aspecten van het onderhavige ontwerp. Hij heeft daarbij vooral gelet op de reikwijdte van de ontwerp-lijst (§ 4.1), de wijze waarop de gehanteerde selectiedoelstelling en de daaraan gerelateerde selectiecriteria zijn toegepast (§ 4.2), alsmede op de vraag of in afdoende mate met de verschillende belangen rekening is gehouden (§ 4.3).

§ 4.1. *De reikwijdte van de ontwerp-lijst*

De ontwerp-lijst bevat voorstellen omtrent de selectie van handelingen over de periode vanaf 1945, waarvan de neerslag valt onder de archiefwettelijke zorg van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. De Raad begrijpt waarom deze zorgdrager naar aanleiding van de bewerking van zijn archieven op dit terrein een actualisatie noodzakelijk vond. Hij betreurt het echter dat de actualisatie zich heeft beperkt tot de selectielijst van slechts één van de bij dit beleidsterrein betrokken zorgdragers. Vanuit het oogpunt van een efficiënte aanpak van de archiefproblematiek bij de zorgdragers, en ook vanuit het oogpunt van de kwaliteit van het selectie-instrumentarium, is het onwenselijk dat zorgdragers solistisch opereren. De Raad spreekt de hoop uit dat de gesprekken die hierover momenteel gaande zijn tussen het Nationaal Archief en de zorgdragers erin resulteren dat vaststellingsprocedures beter georganiseerd zullen worden.

De Raad constateert dat van de actoren zoals ze in de ontwerp-lijst voorkomen alleen de minister van BZK en de Stuurgroep Project Reorganisatie Rampenbestrijding in het verslag driehoeksoverleg genoemd worden als zijnde actoren waarover driehoeksoverleg gevoerd is. De overige in het verslag genoemde actoren komen in het geheel niet voor in de ontwerp-lijst. De Raad gaat er van uit dat het hier om een vergissing gaat en dat het driehoeksoverleg betrekking heeft gehad op de ontwerp-lijst die aan de Raad is voorgelegd. De Raad benadrukt, om misverstanden te voorkomen, dat zijn advies betrekking heeft op het ontwerp van de geactualiseerde selectielijst *Brandweezorg, rampenbestrijding en crisisbeheersing* waarin handelingen worden gewaardeerd van de minister van BZK, de Coördinatiecommissie Burgerlijke Verdediging, de Coördinatiecommissie Bescherming Bevolking, de Inspectie voor het Brandweezewezens/hoofdinspecteur, de Landelijke Adviesdienst Ongevallenbestrijding Gevaarlijke Stoffen, de Klankbordgroep WVD ROGS en het Projectteam en de Stuurgroep Project Reorganisatie Rampenbestrijding.

Tenslotte is het de Raad opgevallen dat de handelingen die gewijzigd zijn vrijwel allemaal met B gewaardeerde handelingen zijn. Dat roept de vraag op of de actualisatie wel volledig is geweest. Het is immers nauwelijks voorstelbaar dat de voornaamste wijzigingsgrond, namelijk de te beperkte periodisering van handelingen, zich niet heeft voorgedaan voor de met V gewaardeerde handelingen uit de lijst *Brandweezorg, rampenbestrijding en crisisbeheersing*. Het is denkbaar dat voor die handelingen nog teruggegrepen kon worden op de oudere, nog geldige vernietigingslijst van het ministerie van BZK op het terrein van de brandweezorg. Het is dan wel wenselijk dat een dergelijke afweging verantwoord wordt in de inleiding op de selectielijst.

De Raad blijft aandringen op een keuze voor één uniforme aanduiding van de periodisering van selectielijsten: ofwel een 'open einde' formulering; ofwel een formulering met een begin- en een eindjaar. Het afwisselend gebruik maken van dan weer de ene, dan weer de andere formulering, blijft vragen oproepen en onduidelijkheid in de hand werken.

§ 4.2. Toepassing van de selectiedoelstelling en - criteria

Uit het driehoeksverslag blijkt, dat de selectiedoelstelling is toegepast in de versie waarin ook rekening wordt gehouden met het aspect van het veilig stellen van de bronnen voor de kennis van de Nederlandse samenleving en cultuur. Met betrekking tot de aan die doelstelling gerelateerde algemene selectiecriteria constateert de Raad dat als zodanig de criteria uit 1997 zijn gebruikt, die niet formeel zijn vastgesteld. Over deze kwestie heeft u in uw brief aan de Raad van 20 juli 2004 (kenmerk DCE 04/35484) uw standpunt kenbaar gemaakt. De Raad heeft inmiddels separaat op deze brief gereageerd en is in afwachting van uw stellingname ten aanzien van de vraag of de selectiecriteria gezien moeten worden als beleidsregels in de zin van de Algemene Wet Bestuursrecht en zo ja, of dan formele vaststelling een vereiste is of niet.

§ 4.3. De waardering van de in artikel 2, eerste lid, van het Archiefbesluit 1995 bedoelde belangen

Ten aanzien van de feitelijke toepassing van de selectiedoelstelling en de daaraan gerelateerde selectiecriteria is het de Raad, op basis van het verslag driehoeksoverleg en de ontwerp-lijst die daar het resultaat van is, duidelijk dat voldoende rekening is gehouden met het cultuur-historisch belang, het administratieve belang en het belang van de recht- en bewijszoekende burgers.

5. Nadere beoordeling van de ontwerp-lijst

In aansluiting op bovenstaande overwegingen en bevindingen heeft de Raad de verschillende onderdelen van de ontwerp-lijst bezien. Deze geeft hem aanleiding tot het plaatsen van de hierna volgende opmerkingen.

Handeling 120: het ontwikkelen, toezichhouden op de vervaardiging, onderzoeken en beproeven van brandweer- en reddingsmaterieel van en voor de organisatie Bescherming Bevolking en de gemeentelijke brandweerkorpsen

De Raad is van mening dat de toezichhoudende component van deze handeling niet voor bewaring in aanmerking komt. Hij verwijst daarbij naar de waardering van handeling 706 in deze ontwerp-lijst.

Handeling 147: het uitbrengen van voorlichtingspublicaties voor het publiek en het veld over de brandweertzorg

De ontwerp-lijst vermeldt voor deze handeling de waardering 'bewaren' op grond van criterium 5. De Raad adviseert u om, zoals bij dergelijke handelingen

goed gebruik is, alleen de eindproducten voor bewaring aan te merken en de overige neerslag te doen vernietigen na afloop van een termijn van ca. 5 jaar.

Handeling 277: het treffen van maatregelen ter bevordering van het houden van gezamenlijke oefeningen door noodwachten, noodwachtstaven en het KMC

De Raad is van mening dat het bewaren van de neerslag van deze handeling niet bijdraagt aan de selectiedoelstelling. Van een relatie met de hoofdlijnen van handelen lijkt geen sprake. Daarom adviseert de Raad u de waardering te wijzigen in 'vernietigen na 10 jaar'.

Handeling 393: het jaarlijks beslissen of in de betreffende besluiten genoemde bedragen voor de rijksbijdragen voor regionale brandweren wijziging behoeven

Handeling 413: het in overeenstemming met de minister van Financiën vaststellen, verhogen, verlagen danwel herzien van de rijksbijdragen aan de gemeenten, danwel de kringen, in hun kosten voor bescherming bevolking en verplaatsing bevolking

De Raad is van mening dat ook deze handelingen niet van belang zijn met het oog op het realiseren van de selectiedoelstelling. Bovendien zijn de financiële vertalingen van beleidskeuzes op dit vlak altijd te volgen aan de hand van begrotingen, rekeningen en verantwoordingen. De Raad adviseert u dan ook om voor de waardering van deze handelingen aansluiting te zoeken bij handeling 704. Voor die handeling geldt overigens dat de voorgestelde vernietigingstermijn van 10 jaar langer is dan noodzakelijk. De Comptabiliteitswet biedt ruimte om deze termijn te verkorten tot 7 jaar. Vanuit het oogpunt van het op verantwoorde wijze minimaliseren van beheerslasten bij de zorgdragers adviseert de Raad u om voor dergelijke handelingen deze minimumtermijn als standaard te hanteren.

Handeling 595: het instellen van examencommissies voor het brandweerwezen

Dat de (zorg voor) de vakbekwaamheid van het brandweerpersoneel reconstrueerbaar moet blijven staat ook voor de Raad vast. Dat de neerslag van deze handeling daarvoor onmisbaar is, acht de Raad echter niet waarschijnlijk. Hij adviseert u dan ook de waardering van deze handeling te wijzigen in V 10.

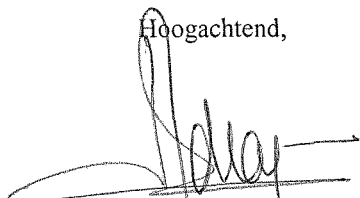
Handeling 560: het ontwikkelen en verzorgen van opleidingen, cursussen en leerstof inzake het brandweerwezen

De Raad acht het ontwikkelen van opleidingen en opleidingsmateriaal het bewaren waard gezien het evidente belang van de (zorg voor) de vakbekwaamheid van het brandweerpersoneel. Anders is het voor dat deel van de handeling dat het verzorgen van opleidingen behelst. Hierbij valt neerslag te verwachten van het maken van roosters, het regelen van leslokalen, docenten en catering. De Raad adviseert u daarom de (waardering van de) handeling te splitsen, waarbij alleen het inhoudelijk deel voor bewaring in aanmerking komt.

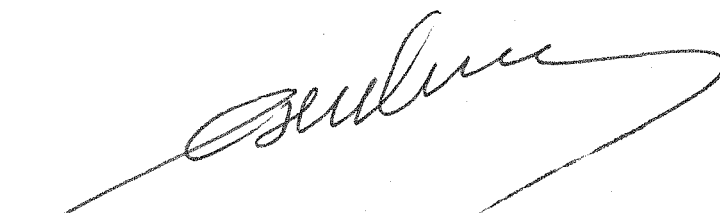
6. *Advies*

De Raad adviseert u de ontwerp-selectielijst vast te stellen voor de periode vanaf 1945, met inachtneming van de opmerkingen die gemaakt zijn in dit advies.

Hoogachtend,

mr. W. Sorgdrager
Voorzitter

C.H. Weeda
Algemeen secretaris